

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 279. Quotuplex sit pretium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

excedat pecuniam, nisi agatur de præjudicio tertii. Lauterbach. *loc. cit.* Muller. *loc. cit.* *ib.* 16. Dixi; *animo contrahendi emptionem*: siquidem inspiciendum, quid contrahentes specialiter intenderint agere, ita ut, si in dicto casu conventum ab iis, ut res vendatur & pretium numeretur, erit venditio, etsi res prævaleat pecunia; si verò actum principaliter, ut res permutetur cum alia re, sit permutatio, etsi cum re simul data fuerit pecunia. Muller. *loc. cit.* Licet enim singuli contractus propriam habeant essentiam, qua deficiente, voluntas contrahentium efficere nequeat, ut negotium sit hic vel ille contractus, hoc ipsum tamen tantum locum habere, ubi nihil est, quo voluntas partium sustineatur. V. g. Dum dando rem pro re, nulla intercedente pecunia, volunt esse emptionem, seu intendunt celebrare contractum emptionis, cum Bachov. *vol. 1. disp. 30. ib. 5.* ait Lauterbach. *l. c.* Unde, si in dicto casu contrahentes animum suum expressè non declararint, nec aliunde de eo constet, aliter statuendum, nimirum inspiciendum, quid prævaleat, res, an pretium seu pecunia, & ex eo, quod prævaleat, negotium denominandum, & illud quod superatur dicendum additamentum. V. g. Si pecunia prævaleat, censetur esse contractus emptionis; si res prævaleat, habeatur pro permutatione. *l. 6. C. de pact. inter emptor. & vendit.* Muller. *loc. cit.* Lauterbach. citatis Mantic. *ubi ante, num. 22.* Carpov. *loc. cit. num. 5. & 6.* Mudæ. & Bachov. *LL. cit.* Si verò in dicto casu non expressè mentis partium, seu in dubio, quem contractum partes intenderint, res & pretium sint æqualis æstimationis, Muller. *l. c.* Mevius. *p. 3. decis. 93. num. 6.* censent, actum denominandum à digniore, adeoque censendum permutationem, utpote quæ dignior, quia antiquior. Lauterbach. cum Bachov. & Franzk. esse emptionem, utpote frequentiore & firmiorem. Mantic. verò. *loc. cit. n. ult.* Molin. *trac. 2. d. 336. num. 8.* de Lugo *cit. d. 26. f. 3. num. 6.* dicunt esse actum mixtum, seu quò ad unam partem esse venditionem, & quò ad aliam esse permutationem. Ad dente etiam de Lugo, id procedere etiam si contrahentes haberent intentionem contrariam, & v. g. vellent, ut contractus totaliter sit venditio. An verò dum res æstimata certo pretio. V. g. mille florenis traditur pro alia re. V. g. fundo valente totidem, habeat rationem pretii & sit venditio, controvertitur. affirmat Mantic. *l. c. tr. 4. tit. 19. à num. 4.* negat Lauterbach. *§. 40.* Si statim ab initio Titius rem aliam pro re tali æstimata datorum promittit; quamvis admittat quòd, si partes de certo pretio pro re solvendo convenerint, & dein alia res in solutum detur, sit adhuc venditio juxta *l. 9. C. b. t. & l. 9. C. de rescind. vendit.*

Quæst. 279. Quotuplex sit pretium?

Resp. Pretium justum duplex est: legale & naturale. Legale seu legitimum, quod à lege vel decreto Principis vel Magistratús definitum seu taxatum est ob commune totius Reipublicæ bonum, utpote cui expedit quandoque statui certa rerum pretia. V. g. vini, frumenti, panis, carnis, annui censús &c. Ut vel sic occurrat venditorum avaritiæ, & succurratur ementium indigentia. Et posse Magistratum taxare etiam infra pretium infimum vulgare, ubi sic exigit bonum commune & tranquillitas Reipublicæ obligando etiam subditos in conscientia ad servandam taxam, non tantum ex

obedientia, sed etiam ex justitia, ait de Lugo. *l. c. f. 5. num. 56. & seq.* quem vide etiam *num. 51. & seq.* Pretium illud justum esse regulariter præsumitur. Lauterbach. *h. t. §. 56.* & pro tali haberi debet, etiam dum dubitatur, num justè taxatum pretium, seu quoties non constat, Magistratum muneribus, odio, vel ignorantia crassa inductum sic statuisse. de Lugo. *d. 26. f. 4. num. 38.* Bonac. *d. 3. de restitut. quæst. 2. p. 4. num. 7.* Molin. *d. 364. n. 5.* quod ubi factum, ac ita indebitè, irrationabiliter & injustè statutum esse nescitur pretium, nemo in conscientia tenetur illud servare Molin. *loc. cit. num. 3.* Laym. *l. 3. trac. 4. c. 17. §. 1. num. 3.* & 5. Less. *l. 2. c. 12. num. 14.* Nav. *in man. c. 23. num. 88.* Licebit quoque subditis, dum certò sciunt taxam illam irrationabilem esse, ad evitandas pœnas transgressoribus illius statutas, uti ulna vel mensura breviorè similive modo sibi prospicere, in tantum, quantum deest justo pretio. Bonac. *loc. cit.* quem sequitur Reiffens. *h. t. n. 137.* De cætero consistit hoc pretium legale in indivisibili, ita ut; licet pro temporum aliarumque circumstantiarum varietate varium, & non semper idem sit (cum lege perpetua ubique valitura omnium rerum pretia definiri non possint) quæcunque tamen statutum sit, ab omnibus observandum sit, & pro emptorum & venditorum arbitrio minui vel augeri nequeat. de Lugo. *loc. cit.* Castrop. *tr. 33. d. f. p. 2. num. 2.* Wietner. *h. t. num. 42.* Omnisque illius excessus injustus est, & de eo læsus queri potest. Mantic. *l. c. l. 4. tit. 20. num. 27.* Lauterbach. *l. c.* ita ut si ita taxatum in gratiam emptorum, uti communiter fieri solet, venditor sine injustitia nec in minimo plus exigere possit, etsi emptor minus dare sine injustitia possit. Si verò sic taxatum in gratiam venditoris (uti quandoque fit, ne merces ab eo pro nimis vili pretio non sine magno ejus damno extorqueantur) poterit is plus exigere sine injustitia, modò non excedat pretium naturale summum; emptor tamen eo renuente minus dare non potest citra injustitiam. Lugo. *l. c.* An autem & quando modicus excessus hujus taxæ constituat peccatum grave, vide apud illum *l. c. f. 5. num. 78.* Dixi: *servandum ab omnibus*: comprehendendo etiam clericos & religiosos; cum, etsi hi legibus civilibus directè non teneantur, servare tamen teneantur in suis contractibus æqualitatem pretii cum re vendita, quam æqualitatem lex seu talis taxatio statuit. Quin & secundum valde probabilem teneantur legibus civilibus absolute latis, SS. Canonibus aut immunitati ecclesiasticæ non contrariis. Castrop. *loc. cit. num. 5.* Gurt. *gg. pract. quæst. 180.* Azor. *Tom. 1. l. 5. c. 12. quæst. 4.* de Lugo. *cit. d. 26. f. 6. num. 77.* citans Molin. *tr. 2. d. 31.* Salaf. Dian. ac dicens esse sententiam DD. omnium, undecunque demum hæc obligatio in iis oriatur. Non tamen posse eos à Judice sæculari propria autoritate puniri ob transgressionem hujus taxationis; sed per suos proprios Judices ecclesiasticos, faretur Idem cum communi. Item comprehendendo peregrinos; cum hi ratione contractus (ad quos vel maxime pertinet pretium statutum mercibus) juxta *c. fin. de foro compet.* fortiantur forum. Sanch. *l. 3. de matrim. d. 18. num. 13.* cum communi. Notandum nihilominus, quod tradit de Lugo. *cit. f. 5. num. 62.* Quòd quando lex solis indigenis indicit taxam, non exteris asportantibus de foris res. V. g. Triticum, possint isti exteri licitè exigere & retinere excessum supra pretium, quò

ex taxatione vendunt illud indigenæ, modò pretium, quò vendunt exteri, sit pretium vulgare justum, non fraudibus & monopolis inductum. Observandum etiam, quod astruit *num. 66.* cum Molfes. *in sum. Tom. 2. tract. 12. c. 5. num. 89.* contra Filiuc. Dianam. &c. Possè fructus meliores ex toto cumulo selectos vendi supra taxam, modò, qui remanent, maneat in bonitate æquales iis, qui communiter pretio venduntur, secus, si ab illa bonitate propter separationem deficiant, in quo casu infra taxam vendi debent. Sicut etiam dicit *num. 67. & 68.* licere tritico miscere aliqua, & tamen illud pretio taxato vendere, si per mixtionem non reddatur deterius, quàm quod communiter taxato illo pretio venditur. Porrò num triticum emptum ex horreo publico pretio excedente taxam (uti illud Republica ex privilegio carius vendere potest) vendere quis possit eodem pretio excedente taxam, vide apud de Lugo. *num. 71. & seq.* uti & casus, in quibus taxa. V.g. frumenti excedi licitè possit vide apud Castrop. *l. c. p. 8.* uti & de pœnis statutis taxam excedentibus vide apud illum. *p. 10.*

2. Pretium naturale seu vulgare est, quod citra taxationem legis vel superioris mensuratur communi & prudenti hominum iudicio, consideratà non tantum rei naturà in se, sed etiam relatà ad humanam usum hominumque necessitatem, utilitatem, affectionem, rei que ipsius abundantiam & penuriam, aliisque circumstantiis. AA. cit. Quod iudicium, etiam prudens, concurrentibus etiam iisdem circumstantiis, quia non semper apud omnes idem est, pretium hoc non consistit in indivisibili, sed latitudinem respicit, dividitur pretium naturale justum trifariam, nempe in infimum seu piium, in medium, seu moderatum, & summum seu rigorosum. ita AA. communiter. Quanta autem sit distantia intra hæc tria pretia, quæ singula AA. communiter fatentur justa, cum id dependeat ex variis circumstantiis, regulà communi certà mathematicà definiri non posse, sentiunt quoque unanimiter AA. Varia quidem varii adducunt exempla; ut dum Laym. *l. 3. tr. 4. c. 14. §. 1.* putat, quòd, ubi medium pretium æstimatur 10. infimum sit 9. & summum 11. Molin. *d. 347. Less. l. 2. c. 21. num. 11.* Covar. *l. 2. var. c. 3. num. 1.* Castrop. *loc. cit.* censent, dum medium pretium est 100. infimum esse 95. summum 105. quam tamen latitudinem de decem pro centum inter infimum & summum Diana *Tom. 2. tr. miscell. resol. 112.* dicit esse nimiam etiam juxta iudicium mercatorum, quos tamen aliter operari ait de Lugo, ut constat obeuntii eorum officinas. Nihilominus tamen ex hoc confici nequit regula certa, quare standum in hoc videtur iudicio prudentum secundum circumstantias fori & sensum communem mercatorum. vide Rebell. *de de oblig. Inst. l. 9. quest. 1. §. 6. num. 33.* De cætero in eo, num hæc latitudo & divisio pretii naturalis in tria illa pretia proveniat ex eo, quòd, licet revera pretium naturale consistat quoque in indivisibili Deo noto, id tamen ab hominibus ignoretur, & hinc alii aliter de pretio justo opinentur; an verò pretium justum revera, etiam pro ut à Deo cognoscitur, habeat in se dictam latitudinem, quia ea pendet ex variis circumstantiis & affectu hominum in omnibus non eodem modo, unde sequitur diversà rei æstimatio, in eo inquam non ita conveniunt AA. Posteriori sentire videntur. Rebell. *cit. quest. 1.* & Molin. apud de Lugo. *l. c. num. 40.* quem vide.

3. Est & alia divisio pretii in verum & conventum. Verum, sic dictum, quia æquivalens vero valori rerum, seu quò res æstimantur secundum veritatem, illud dicitur & censetur illud, quò res vendi & comparari communiter possunt & solent. *l. 52. §. 29. ff. de furt. l. 114. §. 2. de legat. Mant. l. c. l. 4. tit. 20. num. 6.* Muller. *h. e. th. 19. lit. a. & d.* Dicitur etiam hoc pretium justum, pro ut ei opponitur iniquum, & quoties in jure sit mentio de pretio justo, intelligitur hoc pretium verum. *l. 2. C. de rescind. vend. l. 49. §. 8. ff. de legib. Lauterb. §. 53.* Muller. *loc. cit. lit. e.* Pretium conventum dicitur, quod ab ipsis contrahentibus constituitur ac definitur, nimirum citra communem illam & consuetam æstimationem. Neque enim unius aut alterius mercatoris conventum constituit pretium forense seu valorem communem, sed requiritur frequentia actuum tot, ex quibus consensus mercatorum colligi possit. Muller. *citatis Gail. l. 2. obs. 31. num. 8.* Menoch. *l. 2. de arb. q. 81.* Pretium tamen conventum in dubio justum præsumitur, & qui iniquum dicit, probare debet. Muller. *loc. cit. lit. e.* citans Roland. à Valle. *conf. 69. à num. 18.*

Quest. 280. An & qualiter ad venditionem & emptionem requiratur pretium vulgare justum?

1. **R**esp. primò: Ad validitatem emptionis & venditionis sufficit pretium conventum, seu de quo contrahentes convenerunt, neque ad substantiam illius requiritur, ut pretium sit justum seu æquale rei venditæ, etiam secundum communem æstimationem. *l. 38. ff. h. e. l. 16. §. 4. de minor. l. 22. §. fin. ff. locati. Mant. loc. cit. num. 1.* Diner. *tr. de Inst. rer. pret. def. q. 2. n. 2.* quas leges & AA. citat & sequitur Lauterb. *h. e. §. 53.* Ita ut, si etiam pretium sit injustum cum enormissima læsione, non exinde contractus reddatur nullus ut, Lauterbach. *l. c.* Adeoque multò minùs, si læsio sit infra dimidium justii pretii; cum tunc ne quidem rescissioni sit obnoxius, quæ, uti & aditio Prætoris si concederetur promiscue ob quamcunque læsionem, nullus litium finis futurus esset, nullaque tribunalia iis decidendis sufficerent, ut ait. Muller. *cit. th. 19 lit. v.*

2. Resp. secundò: Ut tamen emptio & venditio sit licita, saltem per se loquendo, requiritur, ut pretium sit justum, ita ut, si saltem notabilis in hoc excessus à venditore vel defectus ab emptore admitatur, peccetur contra justitiam commutativam, & oriatur obligatio restitutionis illi faciendæ, qui damnum inde passus, citra hoc, quòd in illud consenserit. Atque ita regulariter licitum non est emere & vendere quolibet pretio pro libitu etiam, dum non exstat pretium legale. Responso sic limitata videtur esse certa juxta *l. 33. ff. ad Leg. Aquil. l. 6. ff. ad leg. falcid. junct. c. 1. h. e.* & juxta quod monet Apostol. *1. ad Thessalon. 4. nemo supergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem; quoniam vindex est Deus.* Ratione desumpta ex *l. 206. ff. de Reg. juris.* ubi: jure naturæ æquum est, neminem cum alterius detrimento & injuria fieri locupletiorum. & ita docent cum communi D. Thom. *2. 2. quest. 77. a. 1. ad 1.* Nav. *in man. c. 23. num. 84.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 17.* de Lugo. *loc. cit. d. 26. f. 6. num. 81.* Molin. *loc. cit. d. 350.* Lauterbach. *loc. cit.* alii que Legistæ. neque contrarium est Jus Civile, dum dicitur *L. in causa.*